

ВИПАДКОВІ І СИСТЕМАТИЧНІ ПОМИЛКИ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ

Раулець Дар`я

ЩО ТАКЕ РЕПРЕЗЕНТАТИВНІСТЬ ВИБІРКИ?

Репрезентативність — це здатність вибірки точно відобразити характеристики генеральної сукупності, з якої вона відібрана.

Іншими словами, репрезентативна вибірка дає змогу робити узагальнення на всю сукупність без суттєвих перекручень.

📌 Приклад: Якщо ми досліджуємо думку студентів університету, вибірка має включати студентів різних курсів, факультетів, форм навчання тощо.

Нарушення репрезентативності призводить до помилок репрезентативності, які поділяються на випадкові та систематичні.

ЩО ТАКЕ ПОМИЛКИ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ?

Помилки репрезентативності виникають тоді, коли вибірка не відображає генеральну сукупність належним чином.

Це призводить до викривлення результатів, хибних висновків і недостовірних даних.

Існує два основних типи помилок:

Випадкові помилки — виникають випадково, через ймовірнісні відхилення.

Систематичні помилки — виникають через певні закономірні причини, пов'язані з організацією дослідження.

ВИПАДКОВІ ПОМИЛКИ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ

Випадкові помилки - це непередбачувані помилки, які виникають випадково в процесі формування вибірки або збору даних.

✦ Такі помилки не є критичними, якщо вони контролюються і враховуються в аналізі.

Характерні риси:

- Не мають системної природи
- Зменшуються зі збільшенням розміру вибірки
- Їх можна оцінити за допомогою статистичних методів (наприклад, стандартна похибка, довірчий інтервал)

Приклади:

- Людина випадково неправильно відповіла на питання
- У вибірку потрапило менше респондентів з певної групи просто через випадковість, а не через помилку у відборі

СИСТЕМАТИЧНІ ПОМИЛКИ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ

Систематичні помилки — це помилки, які виникають через недоліки у методиці дослідження, вибірці, інструментах або процесі збору інформації.

. **!** Систематичні помилки набагато небезпечніші за випадкові, бо можуть повністю змінити висновки дослідження.

Характерні риси:

- Мають закономірний характер
- Не зникають при збільшенні вибірки
- Вони не враховуються в статистичних обчисленнях і сильно спотворюють результати

Приклади:

- Опитування тільки онлайн — не враховані люди без доступу до інтернету
- Анкета з упередженими або навідними запитаннями
- Виключення певної категорії людей (наприклад, студентів-заочників)

ЯК УНИКНУТИ ПОМИЛОК РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ?

1. Ясне формулювання цілей дослідження
2. Коректне визначення генеральної сукупності
3. Використання ймовірнісного відбору
4. Стандартизовані інструменти опитування (анкети, інтерв'ю)
5. Пілотне тестування
6. Аналіз результатів на предмет відхилень
7. Фахове навчання інтерв'юерів або дослідників

✓ Найкращий спосіб уникнути помилок — передбачити їх ще на етапі планування.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!